

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук
Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності і цивільний захист

Освітня програма Екологія

Спеціалізація (за наявності) Екологія

Спеціальність 101 Екологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від “13” березня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

Силабус – це документ, в якому роз’яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Форма силабусу розглянута на засіданні НМР університету
Протокол № _____ від «__» _____ 202_ р.

Форма силабусу Затверджена Вченою радою університету
Протокол № _____ від «__» _____ 202_ р.

Розробник силабусу; Борик Віктор Васильович – доцент кафедри хімії
середовища та хімічної освіти

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Безпека життєдіяльності і цивільний захист
Освітня програма	Екологія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	101 Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
2. Опис дисципліни	
Мета та цілі дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни “Безпека життєдіяльності і цивільний захист” є забезпечення студентів глибокими сучасними знаннями теоретичних основ безпеки життєдіяльності і цивільного захисту та формування необхідних у майбутній практичній діяльності фахівців умінь і навичок вирішення завдань захисту людей і середовища їх проживання.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов’язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об’єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийняттого ризику.</p>	
Компетентності	
<p>ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>СК16. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.</p> <p>СК18. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов’язаних з виробничою діяльністю.</p> <p>СК19. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.</p>	
Програмні результати навчання	
<p>ПР04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.</p>	

ПР09. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності і цивільного захисту. Ризик, як кількісна оцінка небезпек	Знати про модель життєдіяльності людини. Засвоїти головні визначення. Опанувати методологічні основи безпеки життєдіяльності і ЦЗ. Знати номенклатуру, класифікацію та ідентифікацію небезпек. Осмислити, що ризик – є кількісною оцінкою безпеки. Засвоїти статистику та основні причини побутового травматизму. Вміти прогнозувати умови виникнення небезпечних ситуацій та критерії переходу небезпечної події в надзвичайну ситуацію. Знати класифікацію НС	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної та самостійної роботи.
2	Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	Розбиратись у суті причин та характеру виникнення природних небезпек, їхній вплив на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Знати основні заходи, спрямовані на запобігання природним небезпекам та мінімізацію їх негативних наслідків. Засвоїти характеристику небезпечних геологічних процесів і явищ, небезпечних метеорологічних, гідрологічних явищ, природних пожеж, біологічних небезпек.	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної та самостійної роботи.
3	Тема 3 Техногенні небезпеки та їхні	Володіти знаннями про причини та характер	Тести, контрольні

	<p>наслідки. Аварії на потенційно-небезпечних об'єктах</p>	<p>виникнення техногенних небезпек, прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження. Знати про методи прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного забруднення і біологічного зараження. Оцінювати можливі техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори. Володіти знаннями про промислові аварії та катастрофи та їхні наслідки, аварії на транспорті. Знати і дотримуватись правил безпеки дорожнього руху. Засвоїти причини і наслідки аварій з викидом радіоактивних та хімічно небезпечних речовин. Дотримуватись правил експлуатації електроустаткування, знати наслідки впливу електричного струму та статичної електрики на організм людини. Вміти надати першу долікарську допомогу при ураженні електричним струмом.</p>	<p>запитання, завдання для індивідуальної та самостійної роботи.</p>
4	<p>Тема 4. Пожежна безпека.</p>	<p>Розуміти основні поняття і визначення пожежної безпеки та загальні схеми забезпечення пожежної безпеки, процеси горіння, його форми і види. Оцінювати систему пожежної безпеки, пожежонебезпечність речовин, способи і засоби</p>	<p>Тести, Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної та самостійної роботи.</p>

		пожежогасіння. Визначати дії під час пожежі та евакуації. Розробляти план евакуації на випадок пожежі та заходи з попередження пожеж.	
5	Тема 5. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики	Розуміти види та причини виникнення соціально-політичних конфліктів. Знати правила поведінки з вибухонебезпечними предметами. Тероризм. Види тероризму. Знати про дії при виникненні терористичної загрози, захопленні в заручники. Володіти знаннями про вплив інформаційного чинника на безпеку суспільства. Бути обізнаними про методи маніпулювання людською свідомістю. Бути попередженими про шкідливі звички та їх негативний вплив на організм людини. Розбиратись по суті в питанні соціальних хворіб та їх профілактиці. Засвоїти всі аспекти психологічної стійкості людини та її роль в забезпеченні безпеки. Знати про поведінкові реакції населення у НС.	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної та самостійної роботи.
6	Тема 6. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови ймовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС	Оволодіти навиками загального аналізу ризику. Засвоїти концепцію прийнятого ризику. Розрізняти поняття колективного та індивідуального ризиків. Вивчити принципові методи визначення ризику, головні етапи оцінки ризику. Засвоїти встановлений розподіл	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної та самостійної роботи

		підприємств за ступенем ризику їхньої господарської діяльності. Знати основні принципи забезпечення безпечної діяльності.	
7	Тема 7. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративних одиниць у НС	Розуміти правове забезпечення безпеки життєдіяльності. Ознайомитись з основними законодавчими та нормативно-правовими актами з питань безпеки життєдіяльності. Засвоїти, як реалізовано управління та нагляд за безпекою життєдіяльності. Зрозуміти принципи та методи забезпечення безпеки життєдіяльності при НС. Розрізняти за функціональним змістом органи нагляду і контролю за дотриманням вимог безпеки, структурно-функціональну схему державного управління безпекою та захистом при НС в Україні. Засвоїти про систему інструктажів. Знати про програми підготовки населення до дій у НС. Вивчити принципи зонування території за можливою дією вражаючих факторів. Володіти знаннями про паспортизацію, ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів господарювання.	Тести, контрольні запитання, завдання для індивідуальної та самостійної роботи
8	Тема 8. Управління силами та засобами під час НС	Знати порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС. Оволодіти правилами поведінки та	Тести, контрольні запитання, завдання для індивіду-

	способи дій в умовах НС. Засвоїти про організацію життєзабезпечення населення в НС. Знати загальні відомості про евакуацію. Отримати знання про евакуаційні органи, їх функції і завдання, планування евакуації. Засвоїти способи забезпечення евакуаційних заходів та порядок проведення евакуації	альної та самостійної роботи
4. Система оцінювання курсу		
Накопичування балів під час вивчення дисципліни		
Види навчальної роботи		Максимальна кількість балів
Практичне заняття		40
Самостійна робота		5
Індивідуальне завдання		5
Тестування		50
Максимальна кількість балів		100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні															Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Лекції																
Практичні заняття		5		5		5		5		5		5		5	5	40
Самостійна р-та												5				5
Індивідуальні завдання													5			5
Залік															50	50
Всього за тиж-нь		5		5		5		5		5		5	5	10	55	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
-----------------------------------	--

1. Безпека життєдіяльності: Навчально-методичний посібник. / [Укладачі: В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза] – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 163с.
2. Байзентинов Н. В. Методические рекомендации по оказанию первой неотложной медицинской помощи / Н. В. Байзентинов, Б. И. Дроботов. – Ставрополь : СКЦ ЗИОМ, 2005. – 36 с.
3. Бедрій Я. Л. Безпека життєдіяльності : навч. посібн. / Я. Л. Бедрій. – К. : Кондор, 2009. – 286 с.
4. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний Н.М. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. - К.: Каравела, Л.: Новий світ-2000,2002. - 328с.
5. Зеркалов Д. В. Безпека життєдіяльності : навч. посібн. / Д. В. Зеркалов. – К. : Основа, 2011. – 256 с.
6. Михайлюк В. О. Цивільна безпека : навч. посібн. / В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов. – К. : Центр навч. л-ри, 2008. – 158 с.
7. Васійчук В.О., Гончарук В.Є. та ін. Основи цивільного захисту: Навчальний посібник. Львів, 2010. – 384 с.
8. Джигирей В.С., Жидецький В.Ц. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник. - Львів.: Афіша, 2000. - 256с.
9. Запорожець О.І., Халмурадов В.І., Применко В.І. Безпека життєдіяльності: Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 448с.
10. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності. - Суми.: Універ. Книга, 2000.
11. Пістун І.П., Кіт Ю.В. Безпека життєдіяльності. Практичні заняття. - Львів.: Афіша, 2000. - 239с.
12. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – К.: 2007. – 487 с.
13. Шоботов В.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник. – К.: 2006. – 438 с.
14. Кошель В.І., Юрах Г.Ю., Грушевський Р.Є., Борик В.В. Цивільний захист: Навчальний посібник. Івано-Франківськ:НАІР, 2014. – 204 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра хімії середовища та хімічної освіти, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 201б, каб. 718 тел.(0342)59-61-63, kcese@pnu.edu.ua, https://www.facebook.com/groups/1555958384452150
Викладач (і) Гостьові лектори	Борик Віктор Васильович, кандидат хімічних наук, доцент, доцент кафедри хімії середовища та хімічної освіти,
Контактна інформація викладача	+38-067-18-21-097, viktor.boryuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності» <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання</p>

	успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри управління та бізнес-адміністрування студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – ст. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/ Рекомендовані платформи: https://courses.zrozumilo.in.ua

Викладач

В. В. Борик